

Arealressurskartet (AR5) gir detaljert informasjon om arealressursene i fylket. Det brukes til arealplanlegging, konsekvensutredninger, statistikk og kontroll av arealtilskudd i landbruket.

I Møre og Romsdal er det 655 100 dekar med jordbruksareal. Dette tilsvarer et areal på om lag 91 700 fotballbaner og utgjør 4,5 % av fylkets landareal.

Arealressurskartet gir informasjon om ressursgrunnet. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon.

Søknadene om produksjonstilskudd gir informasjon om hvordan arealene faktisk brukes. De viser blant annet at 80 % av jordbruksarealet i Møre og Romsdal brukes til grovfôrproduksjon.

Jordbruksareal består av fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Fulldyrka jord
Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord
Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata slik at maskinell høsting er mulig.

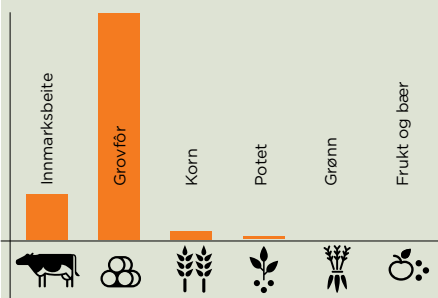
Innmarksbeite
Innmarksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Arealet skal ha tydelig kulturpreg. Minst 50% av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

Arealressursene i Møre og Romsdal fylke:

Arealtype	dekar	%
Jorbruksareal:		
Fulldyrka	503 944	3,5
Overflatedyrka	13 154	0,1
Innmarksbeite	138 008	0,9
Produktiv skog	3 030 031	20,8
Bebyggelse/samferdsel	144 824	1,0
Annet markslag	5 789 363	39,7
Ikke kartlagt	4 950 811	34,0
Sum	14 570 135	100

Kilde: Arealressurskart (AR5). Skog og landskap

Slik brukes arealene i Møre og Romsdal fylke:

Kilde: Produksjonstilskudd 2012. SLF

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	89 294	16,3
Grovfôr	4 380 019	80,0
Korn	16 204	3,0
Potet	1 898	0,3
Grønnsaker	319	0,1
Frukt/bær	1 599	0,3
Sum	547 333	100

I Norge er
Kun

3%

av arealet jordbruksareal, og bare 1/3 av dette er egnet for produksjon av matkorn. For OECD-landene er andelen nær 40%

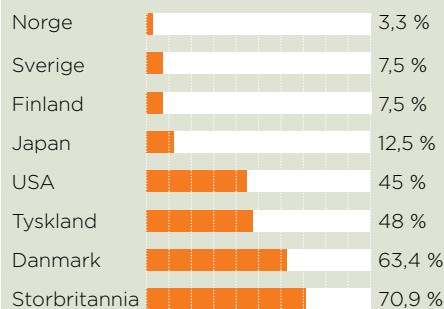
Kilde: NOU 2013 - 10

Stortinget har vedtatt at matproduksjonen i Norge skal økes med 20 prosent fram til 2030.

Verdens befolkning passerte i 2011 7 milliarder mennesker, og i 2050 er den beregnet til å være 9 milliarder. FAO har beregnet at den globale matproduksjonen må økes med 70 % for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat innen 2050.

En slik utvikling vil sette produksjonsarealene under press, både i forhold til tilgjengelig areal, og i forhold til kvaliteten på jordressursene.

Jordbruksareal i prosent av landareal:

Kilde: Verdensbanken

I Norge er kun 3% av landarealet jordbruksareal.

Det er lavere enn i andre land det er naturlig å sammenligne oss med.

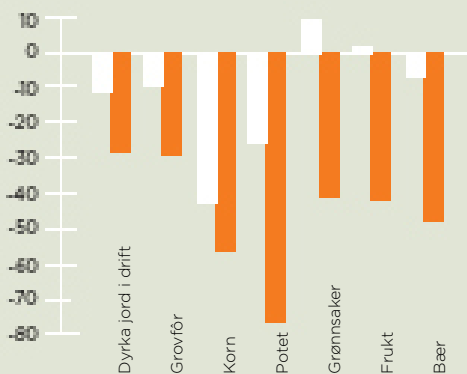
Strukturendringer

Strukturendringer i landbruket har innvirkning på bosetning og sysselsetting i mange kommuner.

Endringer i landbruket kan få stor effekt på industri, turisme og annen lokal næringsvirksomhet.

 Prosentvis endring i areal
 Prosentvis endring i antall foretak

Endringer i landbruket i perioden 2003 til 2013 i prosent

Veksttype	Areal	Antall Foretak
Dyrka jord i drift	- 11 %	- 29 %
Grovfôr/Innmarksbeite	- 10 %	- 29 %
Korn	- 43%	- 56 %
Potet	- 26 %	- 76 %
Grønnsaker	9 %	- 41 %
Frukt	2 %	- 42 %
Bær	- 7 %	- 48 %

Kilde: Søknad om produksjonstilskudd. SLF

Oppdaterte kart

Oppdaterte kart er et viktig verktøy for næringsutvikling, samt kommunal- og regionalplanlegging.

Arealressurskartet synliggjør arealene som er egnet for landbruksproduksjon.

Fra og med 2011 er kartet heldekkende oppdatert i 18 kommuner i fylket. I samme periode har 25 av kommunene oppdatert arealressurskartet gjennom kommunal saksbehandling.

Informasjon om endringer i arealressurskartet finnes hos Skog og landskap, som både statistikk og kart.

Kartene viser avgang i jordbruksareal med rødt, vekst i jordbruksareal med grønt. Andre endringer vises med fiolett.

Les mer på http://www.skogoglandskap.no/seksjoner/ar5_endringsanalyse

Nedbygging

Dette skjer ofte rundt store byer og tettsteder, der også mye av den beste landbruksjorda ligger.

Gjengroing

Dette er et problem på de mer marginale arealene, og skjer som følge av endret beitebruk.

Oppdyrking

Arealer dyrkes opp. Mye av arealene som dyrkes opp eller ryddes blir til innmarksbeite.

Hvorfor er det viktig å ta vare på matjorda?

1.

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs.

2.

Klimautfordringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden.

3.

Befolkningsveksten gir behov for større arealer til jordbruk.

4.

Nok mat, trygg mat, kortreist og god mat blir en viktigere del av vår livskvalitet.

Ett dekar hvete kan gi 1 000 brød hvert år!

Dyrkbar jord i Møre og Romsdal

Dyrkbar jord er arealer som kan dyrkes opp, slik som et skogområde med god jord. Disse arealene kan dyrkes opp til fullt dyrka jord. Landet er delt inn i klimasoner fra 1-6, hvor sone 1 er best egnet for matkornproduksjon.

Møre og Romsdal har 670 271 dekar dyrkbar jord.

53 % av den dyrkbare jorda i fylket er mineraljord og 47 % er organisk jord eller myrjord. Myrjord er problematisk å dyrke opp da den vil slippe ut mye CO₂ og metangass noe som bidrar til økt drivhuseffekt.

Dyrkbar jord fordelt på klimasoner:

Sone	Dekar	%
1 Godt egnet for matkorn dyrking	0	0
2 Marginal for matkorn dyrking	4 775	1
3 Godt egnet for førkorn dyrking	331 729	49
4 Marginal for førkorn dyrking	237 388	35
5 Godt egnet for grovfôr dyrking	91 733	14
6 Marginal for grovfôr dyrking	4 646	1
Totalt dyrkbar jord	670 271	100

Kilde: Dyrkbar jord, Skog og landskap

Les mer:

→ **Arealressurskart:** <http://www.skogoglandskap.no/temaer/ar5>

→ **Jordsmonn:** <http://www.skogoglandskap.no/artikler/2007/jordsmonnkartlegging>

→ **Dyrkbar jord** http://www.skogoglandskap.no/kart/dyrkbar_jord

Norsk institutt for skog og landskap

Pb 115, NO-1431 Ås
T: +47 64 94 80 00
skogoglandskap.no